

(א) רש"י מ"ו, ט' וימא מ"א, א' לקמן מט"ו.
(ב) וילעל לר"י, (ה) ונדבס.
(ג) ו' ור"ה וימ"א.

תורה אור השלם
1. וְכִי יִבֶּה שׁוֹר אֶת אִישׁ
אוּ אֶת אִשָּׁה וְזָמַת קִשְׁלוֹ
יִשְׁקַל הַשׁוֹר וְלֹא יֵאָבֵל
אֶת בְּשָׂרוֹ וּבִעַל הַשׁוֹר
נָקִי: שְׁמוֹת כֹּה כֹּה
2. וְכִי יִבְצֹו אֲנָשִׁים וַיִּגְדְּפוּ
אִשָּׁה חֲרָה וְרָצָאוּ יְלֵדֶיהָ
וְלֹא יִזְדָּה אֶסּוֹן עֵגֶשׂ
יַעֲשֶׂה בְּאֶשֶׁר יִשְׂתִּי עִלְיוֹ
בְּעַל הָאִשָּׁה וְזָמַת
בְּפִלְגָמֵיהֶם: שְׁמוֹת כֹּה כֹּה

הגהות הב"ח
(א) הוב"ד ד"ה גבי וכו' לא
נפיק מלפ"ה אלא מהלכות.
ג"כ ס"א וילעל בהמנח
גרסי' כי מההוא ס"א ע"כ
למודיה ולי"ג ע"כ וצ"ח
דע"ח נפק מלפ"ה:

גליון הש"ס
תוס' ד"ה כתב וכו'
ברפ"י לעיל. דף לה ע"א
מוס' ד"ה ד"כ:

מוסף רש"י
יציבא. אורח' (שורבין ס.ו.)

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא מב.

עין משפט
גר מצוה

גב א ב מיי פ"ח מהל'
נפיק ממון הלכה ג:
גר ג ד ה מיי פ"ד
מהלכות חובל ומזיק
הלכה ה' ס' עשין ע'
טוש"ע ח"מ סי' תכג סעיף
א' וסעיף ד':

הא תם מיחייב. לא צעי למימר תם שמחויב ממה שהמועד פטור
לאטו משום לאיעיד יהיה פטור יותר אלא הי"ק למועד יהיה
פטור שלא לחייבו בהעלאת יותר מתם והא דקאמר יציבא בצרעא
משום דז ממות הקל שאין משלם אלא מגופו חייב דז מועדת לא כ"ש:

כתב רחמנא בע"ה השור נקי

דפבור. ואנטריך נקי למיכתב
אנשים דאי לא כתב אלא בעל השור
נקי היה מוקמינן נקי מחזי כופר
והיה מחייבין זין תם זין מועד
דמדי ולדות אכל השתא דכתיב אנשים
למעוטי מועד אית לן לאוקמי פטור
דנקי חסם דלא להוי יציבא בצרעא
וכו': **כתב רחמנא בע"ה השור**
נקי תם פטור ומועד חייב. ונקי
מדמי ולדות דקמיני לאו לפוטרו מדמי
ולדות אנטריך אלא כלומר דוקא
תם פטור מדמי ולדות ואי לא כתב
אנשים כלל הוי פטרינן נמי במועד
דלא מחייב הכתוב במועד אלא
במקום שחייב בתם כדפרישתי לעיל
(ת.ו.) ולהכי כתב אנשים דליתי נקי
לגלויי עליה דלא משתעי אנשים ולא
שורים אלא בתם והא דמתיב בהחובל
לקמן דף ע"א. שור אין משלם אלא
זוק ופטור מדמי ולדות משמע דליירי
במועד דמשלם נ"ש ועוד דומיא
דאדם ואפילו הכי פטור מדמי ולדות
היא כר"ע אחי"א:

גבי בושת נמי נימא הכי אנשים
כו'. דג"כ בושת כתיב כי
ינעו אנשים יחדו איש ואחיו דמאיש
צעמיתו לא נפקא אלא ע"כ
לחודיה וריפוי ושבת נפקא מהוא
כדלמרינן בהמניח (לעיל דף ע"א).
ואפילו לר"ע דמאיש צעמיתו נפקי
כולהו מודה הוא דבושת לא נפיק
מיניה אלא ע"כ וריפוי ושבת שרגילין
להיות ע"י חבלה דומיא דנתינת מוס
אכל בושת דרגיל להיות רוב פעמים
בלא חבלה לא נפיק מאיש אלא
מאנשים (ה) וא"ת וריפוי ושבת זין
לר"ע וזין לרבנן לילף מאנשים דכתיב
גבי ריפוי ושבת וכו' יריבון אנשים וי"ל
דקיס ליה לגמרא דההוא אנשים אחא
לדרשא אחרינא ומאי טעמא נמי
א"ש דלא פריך גבי ריפוי ושבת נמי
נימא הכי אכל ההוא דבושת קיס לן
דלמעוטי שורים אחא והא דלא פריך

משכח רברבי שקיל זוטרי שקיל רב טביומו
משמיה דרבא אמר המית אמר ליה ברישא
משל לצייד ששולה דגים מן הים משכח זוטרי
שקיל משכח רברבי שדי זוטרי ושקיל רברבי
תניא אידך יבעל השור נקי רבי יוסי הגלילי
אומר נקי מדמיו ולדות אמר לו ר"ע הרי הוא
אומר כ"י ינעו אנשים (ו) (ונגפו אשה) אנשים
ולא שורים שפיר קאמר ר"ע אמר רב עולא
בריה דרב אידי איצטרך ס"ד אמינא אנשים
ולא שורים הדומין לאנשים מה אנשים מועדין
אף שורים מועדין הא תם מיחייב כתב רחמנא
בעל השור נקי דפטור אמר רבא יציבא
בארעא וגורא בשמי שמיא אלא אמר רבא
איצטרך ס"ד אמינא אנשים ולא שורים
הדומין לאנשים מה אנשים מועדין אף שורים
מועדין וק"ל לתמוין דפטורי הדר כתב רחמנא
בעל השור נקי תם פטור ומועד חייב א"ל אב"י
אלא מעתה גבי בושת נמי נימא הכי אנשים
ולא שורים הדומין לאנשים מה אנשים
מועדין אף שורים מועדין וק"ל וחומר לתמוין
דפטורי הדר כתב רחמנא בעל השור נקי תם
פטור ומועד חייב וכו"ת ה"ג אי הכי ליתני
בעל השור נקי רבי יוסי הגלילי אומר פטור
מדמיו ולדות ומבושת אלא אב"י ורבא דאמרי
תרווייהו אנשים אין אסון באשה יענשו דיש
אסון באשה לא יענשו ולא שורים דאע"ג
דיש אסון יענשו הדר כתב רחמנא בעל השור
נקי דפטור מתקוף לה בר אדא בר אבהא אמו
באסון תליא מילתא בכוונה תליא מילתא
אלא אמר רב אדא בר אבהא אנשים הכי
נתכוננו זה לזה אע"ג שיש אסון באשה יענשו
כי נתכוננו לאשה עצמה לא יענשו ולא שורים
דאפילו נתכוננו לאשה עצמה יענשו כתב
רחמנא בעל השור נקי דפטורי וכן כי אתא
רב הגי מדרומא אתא ואייתי מתניתא בידיה
בעל השור נקי ר"ע אומר נקי מדמי עבד
ונימא

גבי ע"כ נמי נימא הכי דכתיב איש צעמיתו ולא שור צעמיתו ולא שור דומיא דאיש כו' משום דניחא ליה למפרך מקרא דאנשים דומיא דההיא
דאחריי בה: **בבבונה תליא מילתא**. פ"ה דס"ל כר"ש דלמך באלו הן הגשפין (סנהדרין דף ע"א. ע"ב) וס' נתכוון להרוג את זה והרג את זה
פטור ממיתה וזין דפטור ממיתה חייב דמדי ולדות דלית ליה דמגל דכי חוקיה וקשה לר"י וכו' היה תמה רב אלא בר אבהא על אב"י ורבא
אם סבורין כרבנן ועוד דלריכא למימר דרב אלא וצרימא דרב חגי דרומאה פליגי אתנא דכי חוקיה וה"ל למפרך הכא כדפריך רבא עליה
דרב דומי פרק אלו נערות (בבבונה דף ע"א. ע"ב) ומי איכא מאן דלית ליה דמגל דכי חוקיה ונראה לר"י דרבא ואב"י לא היו פותרין שורים
מדמי ולדות מנקי אלא דוקא אלא נתכוונו לאשה דומיא דאנשים דמשמע בהו קרא אכל נתכוון לאשה עצמה חייב שורים אנשים
אין אסון יענשו הא יש אסון לא יענשו זין נתכוונו זה לזה זין לא נתכוונו זה לזה אלא לאשה עצמה ולא שורים דזין הכי ע"כ כתיב
רחמנא בעל השור נקי דפטור והוא משמע שפיר דפטור בכל ענין אלא ודאי נתכוונו לאשה עצמה חייבין לאב"י ורבא ואע"ג דבאנשים
פטורי טפי כשמתכוונים לאשה היינו משום דשייך בהו קס ליה דדרבה מיניה אכל צשור לא שייך ופריך רב אלא בר אבהא והא ע"כ בכוונה
תליא מלמא לרבי דלריש בהגשפין (סנהדרין דף ע"א. ע"ב) ונתתה נפש תחת נפש ממון ולית ליה לא חלקת זין מתכוין לשאין מתכוין לענין דמי
הנהרג וסובר רב אלא דהוא הדין לענין דמי ולדות דכיון דגלי קרא שיש לחלק זין מתכוין לשאין מתכוין לענין דמי הנהרג לא נלמד עוד
שום פטור ממון כשאין מתכוין מכה הקישא ואע"ג דלית ליה הקישא לענין שאר דברים וא"כ לדידה אנשים אפילו יש אסון באשה יענשו
ולדידה לא ינו לפטור בשורים אפילו נתכוונו לאשה שאי אפשר לרבי לדרוש אלא כמו שדורש אחרי כן ומדריב נשמע לכולהו תנאי שלא מנינו
מתלוותת זה ציניהם ואב"י ורבא סברי להו דדוקא למאי דגלי קרא כגון דלמי הנהרג לרבי גלי אכל בשאר ממון לא גלי וכן מוכח בהפ"ה (לקמן
דף ע"ב). דלרבי ורבא סברי להו שהוא חייב בשורים כשמתכוין לאשה עצמה דתנן שור שהיה מתכוין לחצירו והכה אשה ויאלו ילדיה פטור
מדמי ולדות ודייקין בגמרא טעמא דנתכוין לחצירו אכל נתכוין לאשה עצמה דתנן שור שהיה מתכוין לחצירו והכה אשה ומשמע דלרבי
ואב"י ניחא דמחייב ומתניתין דהחובל (לקמן דף ע"א). דפטור שור מדמי ולדות דוקא כשלא נתכוין לאשה דומיא דאנשים דקרא:

והוא משמע דלרבי ורבא סברי להו שהוא חייב בשורים כשמתכוין לאשה עצמה דתנן שור שהיה מתכוין לחצירו והכה אשה ומשמע דלרבי ורבא ניחא דמחייב ומתניתין דהחובל (לקמן דף ע"א). דפטור שור מדמי ולדות דוקא כשלא נתכוין לאשה דומיא דאנשים דקרא: